

مدل مکانیابی - مسیریابی چند هدفه در مدیریت زنجیره‌ای امداد با رویکرد دوره‌ای

فرناز برزین پور^۱، محسن صفاریان^{۲*}، احمد ماکویی^۳، ابراهیم تیموری^۴

۱- استادیار، دانشگاه علم و صنعت ایران، دانشکده مهندسی صنایع، تهران، ایران

۲- دانشجوی دکتری، دانشگاه علم و صنعت ایران، گروه مهندسی صنایع، تهران، ایران

۳- دانشیار، دانشگاه علم و صنعت ایران، دانشکده صنایع، تهران، ایران

۴- دانشیار، دانشگاه علم و صنعت ایران، دانشکده مهندسی صنایع، تهران، ایران

رسید مقاله: ۱ اسفند ۱۳۹۲

پذیرش مقاله: ۲۷ خرداد ۱۳۹۳

چکیده

وقوع حوادث و سوانح طبیعی و بحران‌های ناشی از آن بیانگر اهمیت برنامه‌ریزی‌های دقیق برای مقابله با اثرات ناشی از آن‌ها می‌باشد؛ بنابراین لجستیک امداد بلایا یکی از فعالیت‌های اصلی در بحث مدیریت بلایاست. در این مقاله، فاز پاسخ از چرخه‌ی مدیریت بلایا مورد بررسی قرار گرفته و یک مدل سه هدفه برای مکانیابی و مسیریابی وسایل نقلیه و توزیع کالا بین مناطق آسیب‌دیده در شرایط فازی ارائه گردیده است که شامل عدم قطعیت در زمان جابه‌جایی و هم‌چنین میزان تقاضاهای موجود در انبارهای منطقه‌ای مستقر در نقاط آسیب‌دیده و موجودی کالا در مراکز تامین در دوره‌های مختلف می‌باشد. در این مدل سه هدف در نظر گرفته شده است که در آن، دو هدف شامل حداقل کردن مجموع زمان‌های رسیدن به مناطق آسیب‌دیده و هم‌چنین حداکثر کردن رضایت‌مندی مناطق آسیب‌دیده الویت بالاتری دارد که با بیشینه کردن مجموع حداقل نسبت‌های پوشش تقاضا به دست می‌آید و به نوعی عدالت در توزیع کالا را موجب می‌گردد و هدف دیگر حداقل کردن هزینه‌ها شامل هزینه‌های راه‌اندازی، جابه‌جایی و هزینه کمبود است که در اولویت بعدی قرار دارد. برای حل مدل چند هدفه از روش معیار جامع برای تک‌هدفه کردن مدل استفاده گردیده و یک مطالعه‌ی موردی بر روی استان خراسان جنوبی انجام شده است.

کلمات کلیدی: لجستیک امداد، مکانیابی و مسیریابی، مسیریابی انباشته‌ای، برنامه‌ریزی چند هدفه، عدم قطعیت

* عهده دار مکاتبات

آدرس الکترونیکی: mo_saffarian@iust.ac.ir

۱ مقدمه

با توجه به افزایش حوادث غیر مترقبه، هر ساله میلیون‌ها نفر از مردم تحت تاثیر سوانح و بحران‌های طبیعی و یا غیرطبیعی قرار می‌گیرند و در دهه‌ی اخیر تعداد افرادی که قربانی شده‌اند به صورت چشم‌گیری افزایش یافته است و ماهیت بحران‌ها به گونه‌ای است که پاسخگویی به آن‌ها باید در زمان اندک صورت پذیرد [۱]. برنامه‌ریزی مناسب، می‌تواند نقش موثری در کاهش اثرات ناشی از این بحران‌ها داشته باشد. بعضی مطالعات تخمین می‌زنند که بحث لجستیک و مدیریت زنجیره‌ی تامین بیش از ۸۰٪ از کل عملیات را شامل می‌شود [۲]. همان‌طور که از ادبیات موضوع بر می‌آید، مدل‌های تحقیق در عملیات کاربرد موفقیت‌آمیزی برای پشتیبانی انواع گوناگون عملیات بشردوستانه دارد [۳]. لجستیک می‌تواند موجب هماهنگی بیشتر در تحویل کالاها بین انبارهای منطقه‌ای و نقاط آسیب‌دیده گردد. در برنامه‌ریزی لجستیک امداد اهداف متضادی وجود دارد، مانند کمینه کردن تقاضای ارضا نشده، هزینه‌ی توزیع و زمان تاخیر و هم‌چنین بیشینه کردن سطح رضایت‌مندی و عدالت در توزیع کالا. این اهداف با هم در تناقض است و نیاز به برنامه‌ریزی یکپارچه و صحیح برای پاسخگویی مناسب به نیازهای افراد آسیب‌دیده دارد. یکی از زمینه‌های مهم در این خصوص، تعیین انبارهای منطقه‌ای فعال و هم‌چنین تخصیص مناسب کالا می‌باشد، طوری که بیش‌ترین افراد در کم‌ترین زمان انتظار، کالای مورد نیاز خود را دریافت کنند. انجام تحقیقات در حوزه‌ی مدیریت بلایا اهمیت فراوانی دارد و تا کنون تحقیقات قابل توجهی در این زمینه انجام شده است. لازم به ذکر است که تحقیقات انجام شده قدمت چندانی ندارد و از اواخر دهه‌ی ۸۰ شروع شده است. در ادامه به مرور مختصر تحقیقات انجام شده در فاز پاسخ زنجیره‌ی امداد پرداخته می‌شود. این مقاله شامل ۵ بخش است که در بخش ۲، به مرور ادبیات موضوع می‌پردازیم و در بخش ۳، مدل ریاضی پیشنهاد شده ارائه می‌گردد. در بخش ۴، حل مدل برای مطالعه‌ی موردی برای استان خراسان جنوبی مطرح می‌شود و در بخش ۵ نتیجه‌گیری و تحقیقات آتی ارائه می‌گردد.

۲ مرور ادبیات موضوع

نات یکی از اولین تحقیقات مربوط به حوزه‌ی حمل و نقل را در لجستیک امداد در سال ۱۹۸۸ انجام داد. در این تحقیق یک مدل برنامه‌ریزی خطی جهت تعیین برنامه‌ی زمان‌بندی حمل و نقل برای حمل مواد غذایی ارائه شد [۴]. اوه و حقانی [۵] در سال ۱۹۹۶ به ارائه‌ی مدلی برای حمل و نقل کالاهای مختلف مانند غذا، پوشاک، دارو و نیروهای امدادی با چند نوع وسیله‌ی نقلیه برای عملیات امداد پرداختند. بارباروسو گلو و همکاران [۶] در تحقیقی به توسعه و ارائه‌ی مدل ریاضی جهت حل مساله در خصوص زمان‌بندی عملیاتی و تاکتیکی فعالیت هلیکوپترها پرداختند. بارباروسو گلو و آردا [۷] در سال ۲۰۰۴ مدلی را ارائه کردند که بحث عدم قطعیت را مطرح نمود و یک چارچوب برنامه‌ریزی تصادفی دو مرحله‌ای را برای برنامه‌ریزی حمل و نقل در فاز پاسخ زنجیره امداد بلایا ارائه کردند. ازدامار و همکاران [۸] در سال ۲۰۰۴ به بررسی برنامه‌ریزی لجستیکی در مواقع اضطراری برای ارسال کالا به مراکز توزیع در مناطق آسیب‌دیده پرداختند. نولز و همکاران [۹] در تحقیق خود به ارائه‌ی مدل چند هدفه برای حمل و نقل کالاها در فاز پاسخ توجه نشان دادند که مدلشان دارای سه تابع هدف شامل کاهش ریسک

پاسخگویی، کاهش فواصل پوشش هر وسیله‌ی نقلیه و کاهش مجموع زمان‌های سفر بود. لین و همکاران [۱۰] در سال ۲۰۱۱ به ارایه‌ی یک مدل لجستیکی چند دوره‌ای، چند کالایی و چندوسیله‌ی نقلیه برای برنامه‌ریزی لجستیکی کالاهای مهم و اولویت‌دار در فاز پاسخ به بلایا پرداختند. مدل مذکور دارای دو تابع هدف بود که یکی کمینه کردن تقاضای پاسخ داده نشده و دیگری حداقل نمودن زمان سفر. برکوته و همکاران [۱۱] یک مدل ریاضی برای برنامه‌ریزی حمل و نقل کالاها در فاز پاسخ ارایه کردند و در آن به کمینه کردن زمان سفر وسایل نقلیه پرداختند. عشقی و نجفی [۱۲] نیز در سال ۲۰۱۳ یک مدل دو هدفه برای کاهش تقاضاهای برآورده نشده و کاهش تعداد مصدومانی که به بیمارستان نرسیدند ارایه کردند.

جنبه‌ی دیگری از مساله‌ی مسیریابی که در این تحقیق به آن پرداخته شده است، مسائل مسیریابی دوره‌ای است که در آن، سرویس دهی به مشتریان باید به صورت دوره‌ای و در افق برنامه‌ریزی صورت گیرد. هدف از مسیریابی دوره‌ای مشخص کردن مسیرهای حرکت جهت سرویس دهی به مشتریان در هر دوره می‌باشد به گونه‌ای که کل هزینه‌های مسیریابی در افق برنامه‌ریزی حداقل گردد. مساله‌ی مسیریابی دوره‌ای را اولین بار در سال ۱۹۷۴ بلترامی و بودین مطرح کردند [۱۳]؛ اما اولین مدل ریاضی مساله‌ی مسیریابی دوره‌ای را در سال ۱۹۸۴ کریسودوفیدس و ییزلی ارایه کردند [۱۴].

استفان راس و گوتجار [۱۵] در سال ۲۰۱۱ یک مدل سه هدفه‌ی بهینه‌سازی با یک بخش اقتصادی میان مدت و یک بخش اقتصادی کوتاه مدت و یک تابع هدف سوانح ارایه نمودند و سپس یک روش ابتکاری برای حل آن طراحی کردند، ضمن اینکه یک روش متاهوریستیک را بر پایه‌ی الگوریتم ژنتیک ارایه دادند. ساندرا یولریچ نگوو و همکاران [۱۶] در سال ۲۰۱۰ یک مدل مسیریابی حمل و نقل ظرفیت دار انباشته معرفی کردند که در آن هدف مینیم کردن جمع زمان‌های رسیدن وسیله‌ی نقلیه به متقاضیان بود. لیانگ جان و زورن فنگ [۱۷] در سال ۲۰۱۳ یک روش ابتکاری دو مرحله‌ای برای حل مساله‌ی مسیریابی حمل و نقل ظرفیت دار انباشته ارایه کردند.

برزین پور و همکاران [۱۸] یک مدل برنامه‌ریزی چندهدفه‌ی مکانیابی و تخصیص سه سطحی در حالت فازی ارایه دادند و سپس برای حل آن از الگوریتم ژنتیک مناسب استفاده کردند.

هدف اصلی این مقاله، ارایه‌ی یک مدل برای مسائل تصمیم‌گیری لجستیک امداد می‌باشد که در آن باید هزینه‌های مساله حداقل و زمان‌های رسیدن به مناطق آسیب‌دیده نیز حداقل گردد و سطح سرویس که منجر به رضایت‌مندی افراد آسیب‌دیده می‌شود حداکثر گردد. با توجه به فضای غیرقطعی حاکم بر مساله نظریه‌ی مجموعه‌های فازی برای مواجهه با عدم قطعیت مورد استفاده قرار گرفته است. دلیل نگاه فازی به مدل این است که اولاً در بسیاری از مسائل واقعی داده‌های تاریخی کافی برای پارامترهای دارای عدم قطعیت وجود ندارد؛ بنابراین به ندرت می‌توان توزیع درستی برای پارامترهای نامعین به‌دست آورد و ثانیاً در بیشتر کارهای گذشته در زمینه‌ی طراحی لجستیک امداد تحت شرایط عدم قطعیت، عدم قطعیت پارامترها از طریق برنامه‌ریزی تصادفی مبتنی بر سناریو مدل‌سازی شده است که در این حالت تعداد زیاد سناریوها جهت بیان عدم قطعیت می‌تواند به مشکلات و چالش‌های محاسباتی منجر شود [۱۹].

۳ مدل ریاضی پیشنهادی

شرح مدل به این شکل است که چند منطقه کاندیدا برای استقرار انبارهای مرکزی موقت به عنوان تامین کننده‌ی کالا برای مناطق آسیب دیده وجود دارد، همچنین چندین انبار منطقه‌ای مستقر در مناطق آسیب دیده به عنوان نقاط تقاضا وجود دارد که میزان تقاضای آن‌ها در دوره‌های مختلف به صورت اعداد فازی مثلثی در اختیار است. مدل به صورت دوره‌ای در نظر گرفته شده که دوره‌ها می‌تواند به صورت روزانه یا هفتگی باشد. به عبارتی هر روز یا هر هفته به عنوان یک دوره در نظر گرفته شود. در هر دوره یک وسیله‌ی نقلیه از یک انبار مرکزی موقت شروع به حرکت می‌کند و پس از ملاقات انبارهای منطقه‌ای به همان انبار مرکزی برگشت می‌کند. لازم به ذکر است که یک وسیله‌ی نقلیه در هر دوره می‌تواند چندین سفر داشته باشد به این شرط که مدت سفرهای آن از محدودیت زمان در دسترس تجاوز نکند.

۳-۱ فرضیات مدل

- ✓ در نظر گرفتن مساله در چندین دوره‌ی برنامه‌ریزی.
- ✓ در نظر گرفتن چندین منطقه برای استقرار انبار مرکزی موقت و چندین انبار منطقه‌ای که در مناطق آسیب دیده قرار دارد و در حکم نقاط تقاضا می‌باشد.
- ✓ یک وسیله‌ی نقلیه در هر دوره می‌تواند چندین سفر داشته باشد.
- ✓ هر سفر از انبار مرکزی شروع شده، پس از تحویل کالا به یک سری انبار منطقه‌ای مجدد، به همان انبار مرکزی برگشت کند.
- ✓ در نظر گرفتن چند نوع وسیله‌ی نقلیه.
- ✓ مدت زمان مجاز برای استفاده از هر نوع وسیله‌ی نقلیه در یک دوره محدود است.
- ✓ در نظر گرفتن چند نوع کالا.
- ✓ حداکثر تعداد انبار مرکزی موقتی که می‌تواند در یک دوره فعال باشد محدود است.

۳-۲ شناسگرهای مدل

i, j : اندیس مربوط به مناطق آسیب دیده و انبارهای مرکزی موقت

i_1 : اندیس مربوط به مراکز تامین کننده کالا

t : اندیس مربوط به دوره‌ی زمانی

m : اندیس مربوط به وسیله‌ی نقلیه

C : اندیس مربوط به کالا

V : اندیس مربوط به مسیر

۳-۳ پارامترهای مدل

- $\tilde{d}_{ict}$: مقدار تقاضای منطقه‌ی آسیب‌دیده i برای کالای c در دوره‌ی t
- $Wcap_{wmt}$: ظرفیت وزنی وسیله‌ی نقلیه m از انبار w در دوره‌ی t
- $Vcap_{wmt}$: ظرفیت حجمی وسیله‌ی نقلیه m از انبار w در دوره‌ی t
- $\tilde{w}_{wmijt}$: فاصله‌ی زمانی بین دو گره i و j با وسیله‌ی نقلیه m ام مربوط به انبار مرکزی w در دوره‌ی t
- $\tilde{c}_{wmijt}$: هزینه‌ی جابه‌جایی بین دو گره i و j با وسیله‌ی نقلیه m ام مربوط به انبار مرکزی w در دوره‌ی t
- $\tilde{c}'_{i,wct}$: هزینه‌ی تخصیص هر واحد کالای c از مرکز تامین i_1 به انبار مرکزی موقت w در دوره‌ی t
- $i\tilde{n}v_{i,ct}$: موجودی کالای c در مرکز تامین i_1 در دوره‌ی t
- LT_{wmt} : مدت زمان بارگیری وسیله‌ی نقلیه m در انبار w در دوره‌ی t
- α_c : مدت زمان تخلیه‌ی هر واحد کالای c
- nw_t : حداکثر تعداد انبارهای فعال در دوره‌ی t
- q_w : هزینه‌ی راه‌اندازی انبار w
- p_c : هزینه‌ی کمبود هر واحد کالای c
- h_{wmt} : مدت زمان کاری مجاز وسیله‌ی نقلیه m از انبار w در دوره‌ی t
- $I = \{k+1, k+2, \dots, k+n\}$: مجموعه‌ی نقاط آسیب‌دیده
- $M_{wt} = \{1, 2, \dots, m_{wt}\}$: مجموعه وسایل نقلیه در دوره‌ی t در انبار w
- m_{wt} : تعداد وسایل نقلیه در انبار w در دوره‌ی t
- $C = \{1, 2, \dots, c\}$: مجموعه‌ی انواع کالاها
- $I_1 = \{1, 2, \dots, i_1\}$: مجموعه‌ی تمام مراکز تامین
- $T = \{1, 2, \dots, t\}$: تعداد دوره‌های افق برنامه‌ریزی
- $I' = \{1, 2, \dots, K, K+1, \dots, k+n, k+n+1, k+n+2, \dots, k+n+k\}$: مجموعه‌ی تمام مناطق آسیب‌دیده و انبارهای مرکزی
- $W = \{1, 2, \dots, k\}$: مجموعه‌ی انبارهای مرکزی
- $Mbig$: عدد بسیار بزرگ

۴-۳ متغیرهای تصمیم مدل

- x_{wijnvt} : اگر وسیله‌ی نقلیه m که از انبار w شروع شده است، در سفر v در دوره‌ی t از گره i به گره j حرکت کند ۱ و در غیر این صورت ۰ است.
- $x'_{i,wct}$: مقدار کالای c تخصیص داده شده از مرکز تامین i_1 به انبار مرکزی موقت w در دوره‌ی t

$time_{wmivt}$: زمان رسیدن وسیله‌ی نقلیه m به منطقه‌ی آسیب‌دیده i در سفر v در دوره‌ی t که از انبار w شروع می‌شود.

d'_{wicmvt} : میزان تقاضای برآورده شده منطقه‌ی آسیب‌دیده i از کالای c در سفر v از دوره‌ی t با وسیله‌ی m که از انبار w شروع شده است.

inv'_{ict} : موجودی مازاد کالای c از دوره‌ی t به دوره‌ی $t+1$ در انبار i

y_{wt} : اگر انبار مرکزی w در دوره‌ی t فعال باشد ۱ و در غیر این صورت ۰ است.

de_{ict} : تقاضای برآورده نشده که از دوره‌ی t به دوره‌ی $t+1$ منتقل می‌شود.

۳-۵ مدل ریاضی پیشنهاد شده

$$\min f_1 = \sum_{t \in T} \sum_{i \in I_1} \sum_{w \in W} \sum_{c \in C} \tilde{c}'_{i,wct} x'_{i,wct} + \sum_{t \in T} \sum_{w \in W} \sum_{m \in M_{wt}} \sum_{j \in I \setminus \{1, 2, \dots, k\}} \sum_{i \in I \setminus \{n+k+1, \dots, n+\tau k\}} \sum_{v \in TR} \tilde{c}_{wmijvt} x_{wmijvt} + \quad (1)$$

$$\sum_{w \in W} \sum_{t \in T} \max(0, y_{wt} - \sum_{l=1}^{t-1} y_{wl}) q_w + \sum_{t \in T} \sum_{c \in C} \sum_{i \in I} (de_{ict}) \times p_c$$

$$\min f_2 = \sum_{w \in W} \sum_{t \in T} \sum_{v \in TR} \sum_{i \in I} \sum_{m \in M_{wt}} time_{wmivt} \quad (2)$$

$$\max f_3 = \sum_{t \in T} \sum_{c \in C} \min_{i \in I} \left[\frac{\sum_{w \in W} \sum_{m \in M_{wt}} \sum_{v \in TR} d'_{wicmvt}}{\tilde{d}_{ict}} \right] \quad (3)$$

$$\sum_{i \in I} x_{wwimvt} - \sum_{i \in I} x_{wi(k+n+w)mvt} = 0 \quad \forall m \in M_{wt}, t \in T, v \in TR, w \in W \quad (4)$$

$$\sum_{j \in I \setminus \{i\}} x_{wjmvt} - \sum_{j \in I \setminus \{i\}} x_{wijnvt} = 0 \quad \forall i \in I, w \in W, m \in M_{wt}, v \in TR, t \in T \quad (5)$$

$$\sum_{i \in I \setminus \{n+k+1, \dots, n+\tau k\}} \sum_{j \in I \setminus \{1, \dots, k\}} x_{wijnvt} \leq \left(\sum_{i \in I} x_{wwimvt} \right) \times Mbig \quad \forall w \in W, m \in M_{wt}, v \in TR, t \in T \quad (6)$$

$$\sum_{c \in C} \sum_{i \in I_1} x'_{i,wct} + \sum_{i \in I \setminus \{n+k+1, \dots, n+\tau k\}} \sum_{j \in I \setminus \{1, 2, \dots, k\}} \sum_{m \in M_{wt}} \sum_{v \in TR} x_{wijnvt} \leq Mbig_{wt} \quad \forall w \in W, t \in T \quad (7)$$

$$\sum_{i \in I \setminus \{n+k+1, \dots, n+\tau k\}} \sum_{j \in I \setminus \{i\}} \sum_{c \in C} w h_c x_{wijnvt} d'_{wjcmt} \leq wcap_{wmt} \quad \forall w \in W, m \in M_{wt}, t \in T, v \in TR \quad (8)$$

$$\sum_{i \in I \setminus \{n+k+1, \dots, n+\tau k\}} \sum_{j \in I \setminus \{i\}} \sum_{c \in C} v_c x_{wijnvt} d'_{wjcmt} \leq vcap_{wmt} \quad \forall w \in W, m \in M_{wt}, t \in T, v \in TR \quad (9)$$

$$time_{wm(n+k+w)(v-1)t} + LT_{wmt} + \tilde{w}_{wmwjt} + \sum_{c \in C} \alpha_c d'_{wjcmt} - (1 - x_{wijnvt}) Mbig \leq time_{wmjvt} \quad (10)$$

$$\forall w \in W, j \in I \setminus \{1, \dots, k\}, m \in M_{wt}, v \in TR, t \in T$$

$$time_{wmjvt} + \tilde{w}_{wmjvt} + \sum_{c \in C} \alpha_c d'_{wjcmvt} - (1 - x_{wjmvt}) Mbig \leq time_{wmjvt} \quad (11)$$

$$\forall w \in W, i \in I' \setminus \{n+k+1, \dots, n+\tau k\}, j \in I' \setminus \{1, \dots, k\}, m \in M_{wt}, v \in TR, t \in T$$

$$time_{j-n-kmjvt} \leq h_{(j-n-k)mt} \quad \forall v \in TR, t \in T, j \in \{n+k+1, \dots, n+\tau k\}, m \in M_{(j-n-k)t} \quad (12)$$

$$inv'_{wct} = \sum_{i \in I_1} x'_{i_wct} + inv'_{wc(t-1)} y_{w(t-1)} - \sum_{i \in I} \sum_{m \in M_{wt}} \sum_{v \in TR} d'_{wicmvt} \quad \forall c \in C, t \in T, w \in W \quad (13)$$

$$de_{ict} = \tilde{d}_{ict} + de_{ict-1} - \sum_{w \in W} \sum_{m \in M_{wt}} \sum_{v \in TR} d'_{wicmvt} \quad \forall i \in I, c \in C, t \in T \quad (14)$$

$$d'_{wjcmvt} \leq \tilde{d}_{jct} \sum_{i \in I' \setminus \{n+k+1, \dots, n+\tau k\}} x_{wjmvt} \quad \forall w \in W, j \in I, c \in C, m \in M_{wt}, v \in TR, t \in T \quad (15)$$

$$\sum_{w \in W} x'_{i_wct} \leq \tilde{inv}_{ict} \quad \forall t \in T, c \in C, i \in I_1 \quad (16)$$

$$\sum_{j \in I} x_{wjmvt} \leq 1 \quad \forall m \in M_{wt}, w \in W, v \in TR, t \in T \quad (17)$$

$$Time_{wmwvt} \geq Time_{wm(n+k+w)(v-1)t} \quad \forall m \in M_{wt}, w \in W, v \in TR, t \in T \quad (18)$$

$$Time_{wmwvt} \leq Time_{wm(n+k+w)vt} \quad \forall m \in M_{wt}, w \in W, v \in TR, t \in T \quad (19)$$

$$\sum_{t \in T} \sum_{v \in TR} \sum_{w \in W} \sum_{m \in M_{wt}} \sum_{i \in W, i \neq w} \sum_{j \in I} x_{wjmvt} = 0 \quad (20)$$

$$\sum_{t \in T} \sum_{v \in TR} \sum_{w \in W} \sum_{m \in M_{wt}} \sum_{i \in I} \sum_{j \in \{n+k+1, \dots, n+\tau k\}, j \neq n+k+w} x_{wjmvt} = 0 \quad (21)$$

$$\sum_{w \in W} y_{wt} \leq nw_t \quad \forall t \in T \quad (22)$$

$$x_{wjmvt} \in \{0, 1\} \quad \forall w \in W, i \in I', j \in I', m \in M_{wt}, v \in TR, t \in T \quad (23)$$

$$inv'_{jct} \geq 0 \quad \&integer \quad \forall j \in \{1, \dots, k\}, c \in C, t \in T \quad (24)$$

$$de_{ict} \geq 0 \quad \&integer \quad \forall i \in I, c \in C, t \in T \quad (25)$$

$$d'_{wicmvt} \geq 0 \quad \&integer \quad \forall w \in W, i \in I, c \in C, m \in M_{wt}, v \in TR, t \in T \quad (26)$$

$$y_{wt} \in \{0, 1\} \quad \forall w \in W, t \in T \quad (27)$$

$$time_{wmjvt} \geq 0 \quad \forall w \in W, j \in I, m \in M_{wt}, v \in TR, t \in T \quad (28)$$

$$x_{i_wct} \geq 0 \quad \forall w \in W, t \in T, c \in C, i \in I_1 \quad (29)$$

مدل ریاضی پیشنهاد شده، دارای سه تابع هدف می باشد. تابع هدف (۱) جهت مینیمم کردن هزینه های سیستم شامل هزینه ی راه اندازی انبارهای مرکزی موقت و هزینه جابه جایی کالا و هزینه ی کمبود کالا است و تابع هدف (۲) جهت مینیمم کردن جمع زمان های رسیدن به مناطق آسیب دیده است. تابع هدف (۳) جهت رعایت انصاف در توزیع کالا است که در آن باید حداقل نسبت کالای دریافتی به تقاضای واقعی، ماکزیمم گردد. تابع هدف (۲) و (۳) برای تسریع در ارایه ی خدمات و همچنین عدالت در توزیع کالا برای افزایش رضایت مندی آسیب دیدگان ارایه شده است.

مدل ریاضی ارایه شده دارای محدودیت های (۴) تا (۲۹) است. محدودیت (۴) مربوط به شروع و پایان هر مسیر سفر بوده، تضمین می کند که هر مسیر از یک انبار شروع شده، به همان انبار ختم گردد. محدودیت (۵) بیان می کند که ورودی و خروجی به هر منطقه در هر دوره با هم برابر است و به نوعی پیوستگی مسیر را تضمین می کند و باعث می شود هر وسیله ی نقلیه پس از ورود به یک منطقه حتما از آن خارج شود. محدودیت (۶) بیان می کند که یک منطقه در صورتی می تواند با یک وسیله ی نقلیه دیده شود که آن وسیله از انبار مربوط خارج شده باشد. محدودیت (۷) نشان می دهد که در صورتی می توان از مراکز تامین به یک انبار مرکزی موقت و یا از انبار مرکزی موقت به مناطق آسیب دیده کالا ارسال کرد که آن انبار مرکزی موقت در آن دوره فعال باشد. محدودیت (۸) تضمینی برای رعایت ظرفیت وزنی وسایل نقلیه است و محدودیت (۹) تضمینی برای محدودیت حجمی وسایل نقلیه می باشد. محدودیت های (۱۰) و (۱۱) رابطه ی بین زمان رسیدن به نقاط تقاضایی که با هم در ارتباط هستند نمایش می دهد و همچنین از ایجاد زیر تورها جلوگیری می کند. محدودیت (۱۲) بیان کننده ی محدودیت در مدت زمان کارکرد یک وسیله ی نقلیه در یک دوره می باشد و بیان می کند که زمان رسیدن به یک انبار با وسیله ی نقلیه باید کمتر از مدت زمان کارکرد آن وسیله نقلیه باشد. به عبارت دیگر در یک دوره از یک وسیله ی نقلیه بیش تر از مدت زمان کارکرد مجاز آن استفاده نشود.

محدودیت (۱۳) جهت تعیین تعادل موجودی کالاهای مراکز توزیع موقت در دوره های مختلف است؛ یعنی میزان کالای منتقل شده از دوره ی قبل در یک مرکز توزیع به علاوه ی میزان کالای ورودی از مراکز تامین به آن مرکز توزیع برای هر نوع کالا برابر میزان کالای منتقل شده از آن مرکز توزیع به مناطق آسیب دیده به علاوه ی کالای منتقل شده به دوره ی بعد در آن مرکز توزیع باشد. محدودیت (۱۴) جهت تعیین و مشخص نمودن تقاضاهای برآورده نشده ی هر منطقه ی آسیب دیده در هر دوره است. محدودیت (۱۵) نشان می دهد که در صورتی منطقه ی آسیب دیده z با وسیله ی m در سفر v از دوره ی t کالا دریافت می کند که وسیله ی نقلیه ی m در سفر v از دوره ی t به منطقه ی z وارد شود. محدودیت (۱۶) بیان می کند که از هر مرکز تامین در هر دوره حداکثر به اندازه موجودی آن مرکز، کالا خارج شود. محدودیت (۱۷) می گوید که می توان از وسیله ی نقلیه ی m در انبار i استفاده نکرد. به عبارت دیگر اجباری در استفاده از کلیه ی وسایل نقلیه وجود ندارد. محدودیت (۱۸) پیوستگی

زمانی سفرها را نشان می‌دهد؛ یعنی هر سفر که به پایان می‌رسد، سفر بعدی از لحاظ زمانی در ادامه‌ی زمان‌های طی شده تا آن هنگام باشد. محدودیت (۱۹) باعث می‌شود شماره‌ی سفرها پشت سر هم قرار گیرد و اگر احیاناً پشت سر هم نباشد مشکلی از لحاظ پیوستگی زمانی پیش نیاید. به عبارتی اگر به عنوان مثال سفر ۱ انجام شده است و سفر بعدی می‌خواهد صورت گیرد، زمان شروع آن سفر در ادامه‌ی سفر یک صورت پذیرد. محدودیت (۲۰) بیان می‌کند که وسیله‌ی نقلیه از انباری که به آن تعلق ندارد حرکت نکند. به عبارت دیگر هر وسیله‌ی نقلیه از انباری حرکت کند که در آن مستقر است. محدودیت (۲۱) می‌گوید اگر وسیله‌ی نقلیه‌ای در سفری از یک دوره به انبار $n+k+w$ ختم می‌شود، از انبار متناظر آن، یعنی انبار w شروع شده باشد نه انبار دیگری. محدودیت (۲۲) بیان‌کننده‌ی حداکثر تعداد انبار مرکزی موقتی است که در دوره‌ی t می‌تواند فعال باشد. محدودیت‌های (۲۳) تا (۲۹) برای تعریف محدوده‌ی مجاز متغیرهای تصمیم می‌باشد.

تابع هدف اول مدل ارائه شده یک تابع با ضرایب فازی مثلثی است؛ بنابراین می‌توانیم آن را به سه تابع هدف به صورت زیر تبدیل کنیم:

$$\min f_{11} = \sum_{t \in T} \sum_{i \in I} \sum_{w \in W} \sum_{c \in C} (c_{i,wct}^u - c_{i,wct}^m) x_{i,wct}' + \sum_{t \in T} \sum_{w \in W} \sum_{m \in M_{wt}} \sum_{j \in I \setminus \{1,2,\dots,k\}} \sum_{i \in I \setminus \{n+k+1,\dots,n+k\}} \sum_{v \in TR} (c_{wmijt}^u - c_{wmijt}^m) x_{wmijt} + \quad (30)$$

$$\sum_{w \in W} \sum_{t \in T} \max(0, y_{wt} - \sum_{l=1}^{t-1} y_{wl}) q_w + \sum_{t \in T} \sum_{c \in C} \sum_{i \in I} (de_{ict}) \times p_c$$

$$\min f_{12} = \sum_{t \in T} \sum_{i \in I} \sum_{w \in W} \sum_{c \in C} c_{i,wct}^m x_{i,wct}' + \sum_{t \in T} \sum_{w \in W} \sum_{m \in M_{wt}} \sum_{j \in I \setminus \{1,2,\dots,k\}} \sum_{i \in I \setminus \{n+k+1,\dots,n+k\}} \sum_{v \in TR} c_{wmijt}^m x_{wmijt} + \quad (31)$$

$$\sum_{w \in W} \sum_{t \in T} \max(0, y_{wt} - \sum_{l=1}^{t-1} y_{wl}) q_w + \sum_{t \in T} \sum_{c \in C} \sum_{i \in I} (de_{ict}) \times p_c$$

$$\max f_{13} = \sum_{t \in T} \sum_{i \in I} \sum_{w \in W} \sum_{c \in C} (c_{i,wct}^m - c_{i,wct}^l) x_{i,wct}' + \sum_{t \in T} \sum_{w \in W} \sum_{m \in M_{wt}} \sum_{j \in I \setminus \{1,2,\dots,k\}} \sum_{i \in I \setminus \{n+k+1,\dots,n+k\}} \sum_{v \in TR} (c_{wmijt}^m - c_{wmijt}^l) x_{wmijt} + \quad (32)$$

$$\sum_{w \in W} \sum_{t \in T} \max(0, y_{wt} - \sum_{l=1}^{t-1} y_{wl}) q_w + \sum_{t \in T} \sum_{c \in C} \sum_{i \in I} (de_{ict}) \times p_c$$

از آنجا که تابع هدف (۳) غیرخطی است؛ بنابراین ابتدا خطی شده و سپس فازی زدایی می‌گردد. هم‌چنین محدودیت‌های (۱۰)، (۱۱)، (۱۴)، (۱۵) و (۱۶) نیز فازی است که باید فازی زدایی گردد. برای فازی زدایی از روش مرکز ناحیه استفاده می‌شود [۲۰].

$$\max f_{13} = \sum_{t \in T} \sum_{c \in C} y_{tc} \quad (33)$$

$$y_{tc} \leq \frac{\sum_{w \in W} \sum_{m \in M} \sum_{v \in TR} d'_{wcmvt}}{\tilde{d}_{ict}} \quad \forall i \in I, t \in T, c \in C \quad (34)$$

$$y_{tc} \leq \frac{\sum_{w \in W} \sum_{m \in M} \sum_{v \in TR} d'_{wcmvt}}{(d_{jct}^u - d_{jct}^l) + (d_{jct}^m - d_{jct}^l) + d_{jct}^l} \quad \forall i \in I, t \in T, c \in C \quad (35)$$

$$time_{wm(n+k+w)(v-1)t} + LT_{wmt} + \frac{(w_{wmwjt}^u - w_{wmwjt}^l) + (w_{wmwjt}^m - w_{wmwjt}^l)}{3} + w_{wmwjt}^l + \sum_{c \in C} \alpha_c d'_{wjcmt} - (1 - x_{wjmvt}) Mbig \leq time_{wjmvt} \quad (36)$$

$$\forall w \in W, j \in I' \setminus \{1, \dots, k\}, m \in M_{wt}, v \in TR, t \in T$$

$$time_{wmvt} + \frac{(w_{wmijt}^u - w_{wmijt}^l) + (w_{wmijt}^m - w_{wmijt}^l)}{3} + w_{wmijt}^l + \sum_{c \in C} \alpha_c d'_{wjcmt} + (1 - x_{wjmvt}) Mbig \leq ti_{wjmvt} \quad (37)$$

$$\forall w \in W, i \in I' \setminus \{n+k+1, \dots, n+k\}, j \in I' \setminus \{1, \dots, k\}, m \in M_{wt}, v \in TR, t \in T$$

$$de_{ict} = \frac{(d_{jct}^u - d_{jct}^l) + (d_{jct}^m - d_{jct}^l)}{3} + d_{jct}^l + de_{ict-1} - \sum_{w \in W} \sum_{m \in M} \sum_{v \in TR} d'_{wcmvt} \quad \forall i \in I, c \in C, t \in T \quad (38)$$

$$d'_{wjcmt} \leq \left[\frac{(d_{jct}^u - d_{jct}^l) + (d_{jct}^m - d_{jct}^l)}{3} + d_{jct}^l \right] \sum_{i \in I' \setminus \{n+1\}} x_{ijmvt} \quad \forall w \in W, j \in I, c \in C, m \in M_{wt}, v \in TR, t \in T \quad (39)$$

$$\sum_{w \in W} x'_{i,wct} \leq \frac{(inv_{i,ct}^u - inv_{i,ct}^l) + (inv_{i,ct}^m - inv_{i,ct}^l)}{3} + inv_{i,ct}^l \quad \forall t \in T, c \in C, i \in I, \quad (40)$$

در محدودیت‌های (۸) و (۹) عبارت $x_{wjmvt} d'_{wjcmt}$ غیر خطی است که با جای گذاری dy_{wjcmt} به جای آن و هم چنین اضافه کردن سه محدودیت زیر، خطی می‌گردد.

$$dy_{wjcmt} \leq d'_{wjcmt} \quad (41)$$

$$\forall t \in T, w \in W, m \in M_{wt}, i \in I' \setminus \{k+n+1, \dots, k+n+k\}, j \in I' \setminus \{1, \dots, k\}, c \in C$$

$$dy_{wjcmt} \leq Mbig \cdot x_{wjmvt} \quad (42)$$

$$\forall t \in T, w \in W, m \in M_{wt}, i \in I' \setminus \{k+n+1, \dots, k+n+k\}, j \in I' \setminus \{1, \dots, k\}, c \in C$$

$$dy_{wjcmt} \geq d'_{wjcmt} - Mbig(1 - x_{wjmvt}) \quad (43)$$

$$\forall t \in T, w \in W, m \in M_{wt}, i \in I' \setminus \{k+n+1, \dots, k+n+k\}, j \in I' \setminus \{1, \dots, k\}, c \in C$$

محدودیت (۱۳) نیز مانند روش فوق خطی می‌شود.

بدین ترتیب، یک مدل برنامه‌ریزی خطی چندهدفه‌ی قطعی به‌صورت زیر حاصل می‌شود:

MOLP

$$\min Z = (f_{11}, f_{12}, -f_{13}, f_{14}, -f_{15}) \quad (44)$$

$$s.t. \quad (4)-(9), (12), (13), (17)-(29), (35)-(43)$$

۳-۶ روش معیار جامع برای حل مسایل چند هدفه

مدل چندهدفه‌ی زیر را در نظر بگیرید

$$\max (f_1(x), \dots, f_k(x)) \quad (45)$$

$$g_i(x) \geq 0 \quad (46)$$

هر یک از توابع هدف مدل، به طور مستقل در نظر گرفته می‌شود و بر روی محدودیت‌ها، بهینه می‌گردد. فرض کنید که جواب‌های بهینه‌ی مستقل حاصل از هر مساله با $f_i^*(x)$ نمایش داده شود، حال مدل زیر تشکیل می‌گردد.

$$\min F(x) = \left[\sum_{i=1}^n w_i \left| \frac{f_i^*(x) - f_i(x)}{f_i^*(x)} \right|^r \right]^{\frac{1}{r}} \quad (47)$$

$$g_i(x) \geq 0 \quad (48)$$

در مدل فوق w_i میزان اهمیت تابع هدف مربوطه را نشان می‌دهد که با تصمیم‌گیرنده مشخص می‌شود. بنابراین می‌توان با حل مدل تک هدفه‌ی تولید شده، مدل چند هدفه اولیه را حل کرد [۲۱].

برای حل مدل طراحی شده که یک مساله با سه هدف مختلف با میزان اهمیت متفاوت است از روش معیار جامع که یک رویکرد بسیار مناسب برای حل مدل‌های چند هدفه در چنین حالتی می‌باشد استفاده شده است. دلیل استفاده از این روش وجود چند هدف مختلف با میزان اهمیت متفاوت در مدل مربوطه است. مدل طراحی شده پس از تبدیل به مدل تک هدفه به کمک نرم افزار لینگو حل شده، جواب مساله به دست آمده است.

برای اعتبارسنجی مدل طراحی شده، یک مساله کوچک در نظر گرفته شده است. پس از حل آن مساله مشاهده شد که ضمن رعایت کلیه‌ی محدودیت‌های مدل شامل: محدودیت ظرفیت وسایل نقلیه، محدودیت زمانی استفاده از وسایل نقلیه، محدودیت عرضه‌ی کالا در نقاط تامین و سایر محدودیت‌ها، مدل سعی نموده است استقرار مراکز توزیع موقت و هم‌چنین تخصیص کالا از مراکز تامین به مراکز توزیع موقت فعال و هم‌چنین مسیریابی وسایل نقلیه را در دوره‌های مختلف طوری انجام دهد که همزمان بحث هزینه، سرعت توزیع کالا و عدالت در توزیع مورد توجه قرار گیرد که این موضوع نشان از صحت و درستی مدل طراحی شده دارد. در ادامه برای بررسی مدل طراحی شده، مدل مساله براساس اطلاعات مربوط به استان خراسان جنوبی به عنوان یکی از استان‌های حادثه خیز کشور مورد استفاده قرار گرفته است.

۴ حل مدل در مطالعه‌ی موردی

۴-۱ تشریح مطالعه‌ی موردی

در این قسمت یک مثال به عنوان مطالعه‌ی موردی ارائه و تشریح می‌شود. در این مثال اطلاعات مربوط به استان خراسان جنوبی در نظر گرفته شده است که در آن با توجه به موقعیت جغرافیایی و پراکندگی جمعیتی استان سه منطقه شامل بیرجند، قاین و فردوس به عنوان نقاط کاندیدا برای استقرار مراکز توزیع موقت که به عنوان مراکزی برای دریافت کالا از مراکز تامین و سپس انتقال کالا برای مناطق آسیب‌دیده است، در نظر گرفته می‌شوند، در هر کدام از این شهرها تعدادی وسیله‌ی نقلیه با مشخصات متفاوت در اختیار است و حداکثر تعداد انبار مرکزی که در هر دوره می‌تواند فعال باشد برابر ۲ در نظر گرفته شده است. هم‌چنین ۹ منطقه‌ی آسیب‌دیده وجود دارد که به عنوان نقاط تقاضا عمل می‌کنند. اطلاعات مساله شامل زمان جابه‌جایی بین مناطق مختلف بر اساس اطلاعات واقعی و میزان تقاضای نقاط آسیب‌دیده و موجودی انبارهای مرکزی در دوره‌های مختلف، به صورت تخمینی در نظر گرفته شده است. لازم به ذکر است با توجه به ماهیت عدم قطعیت در داده‌های مساله، آن‌ها را به صورت اعداد فازی مثلثی در نظر می‌گیریم.

شکل (۱) نقشه‌ی مربوط به استان خراسان جنوبی و موقعیت مناطق مختلف را نسبت به هم نشان می‌دهد. جدول (۱) تعداد وسایل نقلیه‌ی موجود در انبارهای مرکزی را به همراه ظرفیت حجمی و وزنی آن‌ها نشان می‌دهد. در جدول (۲)، زمان جابه‌جایی بین مناطق مختلف که به صورت اعداد فازی مثلثی می‌باشد، ارائه شده است و هزینه‌ی جابه‌جایی را نیز متناسب با زمان جابه‌جایی و به صورت اعداد فازی مثلثی در نظر می‌گیریم.

شکل ۱. نقشه‌ی استان خراسان جنوبی

جدول ۱. تعداد و ظرفیت وسایل نقلیه‌ی موجود در انبارهای مرکزی موقت در دوره‌های مختلف

دوره	انبار مرکزی	وسیله‌ی نقلیه	ظرفیت وزنی وسیله‌ی نقلیه (کیلو گرم)	ظرفیت حجمی وسیله‌ی نقلیه (متر مکعب)
۱	۱	۱	۲۴۰۰۰	۸۰
		۲	۱۵۰۰۰	۶۰
		۱	۲۴۰۰۰	۸۰
	۲	۲	۱۵۰۰۰	۶۰
		۱	۱۵۰۰۰	۶۰
	۳	۲	۱۵۰۰۰	۶۰
۲	۱	۱	۲۴۰۰۰	۸۰
		۲	۱۵۰۰۰	۶۰
		۱	۲۴۰۰۰	۸۰
	۲	۲	۱۵۰۰۰	۶۰
		۱	۱۵۰۰۰	۶۰
	۳	۲	۱۵۰۰۰	۶۰
۳	۱	۱	۲۴۰۰۰	۸۰
		۲	۱۵۰۰۰	۶۰
		۳	۲۴۰۰۰	۸۰
	۲	۱	۲۴۰۰۰	۸۰
		۲	۱۵۰۰۰	۶۰
		۳	۲۴۰۰۰	۸۰
	۳	۱	۱۵۰۰۰	۶۰
		۲	۱۵۰۰۰	۶۰
		۳	۱۵۰۰۰	۶۰

جدول (۳) هزینه‌ی تخصیص کالا از مراکز تامین به انبارهای مرکزی موقت را نشان می‌دهد. در مطالعه‌ی انجام شده می‌خواهیم حداکثر دو انبار مرکزی موقت راه اندازی کنیم که کالاها از مراکز تامین به آن‌ها منتقل شده و سپس کالاهای امدادی از انبارهای مرکزی موقت برای مناطق آسیب‌دیده ارسال گردد.

مدل برای حالتی که تعداد دوره‌ی برنامه‌ریزی برابر ۳ دوره‌ی ۷۲ ساعته می‌باشد، در نظر گرفته شده است. هم‌چنین حداکثر مدت زمان مجاز یک وسیله‌ی نقلیه در یک دوره ۳۹۶۰ دقیقه می‌باشد. میزان تقاضای نقاط آسیب‌دیده یا به عبارتی انبارهای منطقه‌ای به صورت اعداد فازی مثلثی در جدول (۴) آمده است.

جدول (۵) نشان‌دهنده‌ی حجم و وزن و زمان تخلیه‌ی کالاهای امدادی است و جدول (۶) موجودی هر نوع کالا در مراکز تامین برای دوره‌های مختلف را نشان می‌دهد که به صورت اعداد فازی مثلثی شد.

جدول ۲. زمان جابه‌جایی بین انبارهای مرکزی و مناطق آسیب‌دیده (دقیقه)

منطقه ۱ (بیرجند)	منطقه ۲ (قاین)	منطقه ۳ (زیرکوه)	منطقه ۴ (نهندان)	منطقه ۵ (سربیشه)
انبار مرکزی ۱	(۱۰،۱۲،۱۵)	(۹۶،۱۰۵،۱۱۵)	(۱۲۵،۱۴۳،۱۵۰)	(۱۷۳،۱۹۰،۲۲۰)
انبار مرکزی ۲	(۷۶،۸۵،۹۹)	(۱۰،۱۵،۲۰)	(۴۶،۵۳،۶۱)	(۱۸۴،۲۰۳،۲۱۸)
انبار مرکزی ۳	(۱۲۰،۱۲۹،۱۴۸)	(۹۸،۱۱۴،۱۲۵)	(۱۷۰،۱۸۱،۱۹۴)	(۲۶۰،۲۷۹،۲۹۰)
منطقه ۱	۰	(۹۱،۱۰۰،۱۱۴)	(۱۲۰،۱۳۸،۱۴۵)	(۱۸۳،۲۰۰،۲۳۰)
منطقه ۲	(۹۱،۱۰۰،۱۱۴)	۰	(۶۱،۶۸،۷۶)	(۱۹۹،۲۱۸،۲۳۳)
منطقه ۳	(۱۲۰،۱۳۸،۱۴۵)	(۶۱،۶۸،۷۶)	۰	(۲۶۰،۲۸۵،۲۹۸)
منطقه ۴	(۱۸۳،۲۰۰،۲۳۰)	(۱۹۹،۲۱۸،۲۳۳)	(۲۶۰،۲۸۵،۲۹۸)	۰
منطقه ۵	(۶۷،۸۰،۹۳)	(۱۱۱،۱۲۰،۱۳۵)	(۱۷۱،۱۸۸،۲۰۰)	(۸۹،۹۸،۱۰۹)
منطقه ۶	(۹۷،۱۱۶،۱۲۷)	(۹۰،۹۸،۱۰۷)	(۱۷۰،۱۸۹،۱۹۰)	(۲۵۰،۲۶۳،۲۷۷)
منطقه ۷	(۸۰،۹۰،۱۰۸)	(۱۱۲،۱۳۰،۱۴۴)	(۶۲،۶۸،۷۶)	(۱۴۲،۱۶۰،۱۷۸)
منطقه ۸	(۲۱۱،۲۲۵،۲۴۰)	(۱۹۰،۲۰۶،۲۲۵)	(۲۵۹،۲۷۴،۲۸۸)	(۳۵۲،۳۷۱،۳۸۸)
منطقه ۹	(۱۳۰،۱۳۹،۱۵۸)	(۱۰۸،۱۲۴،۱۳۵)	(۱۸۰،۱۹۱،۲۰۴)	(۲۷۰،۲۸۹،۳۰۰)
منطقه ۶ (سرایان)	منطقه ۷ (اسدیه)	منطقه ۸ (بشرویه)	منطقه ۹ (فردوس)	
انبار مرکزی ۱	(۱۰۲،۱۲۱،۱۳۲)	(۷۵،۸۵،۱۰۳)	(۲۱۶،۲۳۰،۲۴۵)	(۱۳۵،۱۴۴،۱۶۳)
انبار مرکزی ۲	(۷۵،۸۳،۹۲)	(۹۷،۱۱۵،۱۲۹)	(۱۷۵،۱۹۱،۲۱۰)	(۹۳،۱۰۹،۱۲۰)
انبار مرکزی ۳	(۱۲،۱۶،۲۰)	(۱۵۶،۱۷۰،۱۸۷)	(۸۸،۹۳،۹۸)	(۸،۱۰،۱۲)
منطقه ۱	(۹۷،۱۱۶،۱۲۷)	(۸۰،۹۰،۱۰۸)	(۲۱۱،۲۲۵،۲۴۰)	(۱۳۰،۱۳۹،۱۵۸)
منطقه ۲	(۹۰،۹۸،۱۰۷)	(۱۱۲،۱۳۰،۱۴۴)	(۱۹۰،۲۰۶،۲۲۵)	(۱۰۸،۱۲۴،۱۳۵)
منطقه ۳	(۱۷۰،۱۸۹،۱۹۰)	(۶۲،۶۸،۷۶)	(۲۵۹،۲۷۴،۲۸۸)	(۱۸۰،۱۹۱،۲۰۴)
منطقه ۴	(۲۵۰،۲۶۳،۲۷۷)	(۱۴۲،۱۶۰،۱۷۸)	(۳۵۲،۳۷۱،۳۸۸)	(۲۷۰،۲۸۹،۳۰۰)
منطقه ۵	(۱۵۶،۱۶۵،۱۷۶)	(۴۷،۵۰،۶۱)	(۲۶۱،۲۷۴،۲۹۳)	(۱۸۰،۱۹۱،۲۰۵)
منطقه ۶	۰	(۱۶۴،۱۷۵،۱۸۶)	(۱۰۰،۱۰۹،۱۲۱)	(۲۲،۲۶،۳۰)
منطقه ۷	(۱۶۴،۱۷۵،۱۸۶)	۰	(۲۵۰،۲۶۳،۲۷۷)	(۱۶۶،۱۸۰،۱۹۷)
منطقه ۸	(۱۰۰،۱۰۹،۱۲۱)	(۲۵۰،۲۶۳،۲۷۷)	۰	(۷۸،۸۳،۸۸)
منطقه ۹	(۲۲،۲۶،۳۰)	(۱۶۶،۱۸۰،۱۹۷)	(۷۸،۸۳،۸۸)	۰

۴-۲- حل مدل طراحی شده

برای حل مدل طراحی شده مراحل زیر انجام شده است.

در مرحله‌ی اول مدلسازی مساله‌ی برنامه‌ریزی چند هدفه صورت می‌گیرد. در مرحله‌ی دوم، تعیین داده‌های نادقیق از ضرایب تابع هدف و محدودیت‌ها با توزیع امکان‌مثنی صورت می‌گیرد و در مرحله‌ی سوم، محدودیت‌های نادقیق به محدودیت‌های قطعی جدید مطابق معادلات (۳۵) تا (۴۰) تبدیل می‌گردد. سپس در

مرحله چهارم مدل چندهدفه طراحی شده با روش معیار جامع به یک مدل تک هدفه تبدیل و در نهایت مدل تک هدفه به کمک لینگو حل می شود.

جدول ۳. هزینه تخصیص هر واحد کالا از مراکز تامین به انبارهای مرکزی موقت

انبار مرکزی ۱ (بیرجند)	انبار مرکزی ۲ (قاین)	انبار مرکزی ۳ (فردوس)
مرکز تامین ۱	کالای ۱	(۲۸۵،۲۹۵،۳۰۰)
(مشهد)	کالای ۲	(۵۳۵،۵۴۶،۵۵۹)
مرکز تامین ۲	کالای ۱	(۳۸۵،۳۹۸،۴۰۹)
(زاهدان)	کالای ۲	(۷۵۰،۷۶۱،۷۹۶)
مرکز تامین ۳	کالای ۱	(۴۳۰،۴۴۲،۴۴۹)
(کرمان)	کالای ۲	(۸۲۵،۸۳۴،۸۴۶)

جدول ۴. میزان تقاضای کالا در مناطق آسیب دیده (۱۰۰*)

منطقه ۱ (بیرجند)	منطقه ۲ (قاین)	منطقه ۳ (زیرکوه)	منطقه ۴ (نهبندان)	منطقه ۵ (سربیشه)
دوره ۱	کالای ۱	(۱۶۰،۱۶۵،۱۷۰)	(۱۷۰،۱۸۰،۱۹۸)	(۲۲۰،۲۳۰،۲۴۵)
	کالای ۲	(۱۱۰،۱۱۵،۱۲۵)	(۱۴۰،۱۴۵،۱۵۵)	(۱۵۰،۱۶۰،۱۷۵)
دوره ۲	کالای ۱	(۱۵۰،۱۵۳،۱۷۸)	(۱۵۰،۱۶۰،۱۶۵)	(۲۲۰،۲۴۰،۲۵۰)
	کالای ۲	(۱۰۰،۱۰۵،۱۱۲)	(۱۲۰،۱۲۷،۱۳۸)	(۱۶۰،۱۶۵،۱۷۵)
دوره ۳	کالای ۱	(۱۸۰،۱۸۷،۱۸۹)	(۱۹۰،۱۹۵،۲۰۵)	(۲۱۵،۲۲۵،۲۳۵)
	کالای ۲	(۱۱۵،۱۲۰،۱۲۴)	(۱۴۰،۱۴۲،۱۴۶)	(۱۴۵،۱۵۳،۱۶۰)
منطقه ۶ (سرایان)	منطقه ۷ (اسدیبه)	منطقه ۸ (بشروییه)	منطقه ۹ (فردوس)	
دوره ۱	کالای ۱	(۲۸،۳۰،۳۳)	(۲۱۶،۲۲۵،۲۳۵)	(۲۳،۲۵،۳۰)
	کالای ۲	(۲۶،۳۰،۳۴)	(۱۴۵،۱۴۹،۱۵۸)	(۲۵،۲۷،۳۰)
دوره ۲	کالای ۱	(۳۰،۳۰،۳۳)	(۱۸۵،۱۹۵،۲۰۰)	(۲۸،۳۰،۳۲)
	کالای ۲	(۳۰،۳۲،۳۶)	(۱۴۰،۱۴۴،۱۴۹)	(۳۱،۳۳،۳۶)
دوره ۳	کالای ۱	(۲۵،۲۷،۳۰)	(۲۲۰،۲۲۴،۲۳۲)	(۲۰،۲۰،۲۴)
	کالای ۲	(۲۵،۲۸،۳۰)	(۱۵۲،۱۵۵،۱۶۲)	(۲۲،۲۵،۳۰)

مدل با نرم افزار لینگوی ۱۱ و بر روی کامپیوتری با مشخصات intel(r) core(tm) i3 cpu M330@2.13Ghz و 4G RAM حل گردید که نتایج آن در جدول (۷)، (۸) و (۹) آورده شده است. برای استفاده از روش معیار جامع، هر یک از توابع هدف به صورت مستقل حل شده، مقدار بهینه‌ی آن تعیین می شود و سپس با در نظر گرفتن ضریب ۰/۱ برای تابع هدف اول و ضریب ۰/۴۵ برای توابع هدف دوم و ضریب ۰/۴۵ برای تابع هدف

سوم بر اساس نظر خبرگان و کارشناسان، و همچنین در نظر گرفتن $r=1$ ، مدل، به یک مساله ی تک هدفه تبدیل شده است. ضرایب فوق بیانگر این است که در این مساله زمان رسیدن به مناطق آسیب دیده و عدالت در توزیع از اهمیت بیش تری نسبت به هزینه برخوردار است.

جدول ۵. وزن، حجم و زمان تخلیه ی کالاها

کالا	وزن کالاها (کیلو گرم)	حجم کالاها (متر مکعب)	زمان تخلیه (دقیقه)
کالای ۱	۰/۵	۰/۰۰۱۵	۰/۰۲
کالای ۲	۱/۵	۰/۰۰۴	۰/۰۲

جدول (۷) میزان کالاهای تخصیص داده شده از مراکز تامین به مراکز توزیع موقت یا همان انبارهای مرکزی موقت در دوره های مختلف را نشان می دهد. به عنوان مثال در دوره ی اول از مرکز تامین کرمان تعداد ۱۴۲۰۰ واحد از کالای ۱ و تعداد ۹۴۰۰ واحد از کالای ۲ به مرکز توزیع موقت بیرجند تخصیص می یابد. هم چنین از مرکز تامین زاهدان نیز تعداد ۱۹۸۰۰ واحد از کالای ۱ و تعداد ۱۲۰۰۰ واحد از کالای ۲ به مرکز توزیع موقت بیرجند ارسال می شود و در نهایت از مرکز تامین مشهد تعداد ۲۱۰۰۰ واحد از کالای ۱ و ۱۷۰۰۰ واحد از کالای ۲ به مرکز توزیع موقت قاین تخصیص می یابد.

جدول ۶. موجودی مراکز تامین دوره های مختلف (۱۰۰٪)

کالا	مرکز تامین ۱ (مشهد)	مرکز تامین ۲ (زاهدان)	مرکز تامین ۳ (کرمان)
دوره ۱	کالای امدادی ۱ (۲۰۴،۲۱۱،۲۱۵)	(۱۸۹،۱۹۵،۲۰۹)	(۱۳۷،۱۴۲،۱۴۸)
	کالای امدادی ۲ (۱۶۵،۱۷۰،۱۷۵)	(۱۱۵،۱۱۹،۱۲۶)	(۸۹،۹۴،۹۸)
دوره ۲	کالای امدادی ۱ (۲۶۰،۲۶۵،۲۷۰)	(۲۴۲،۲۵۱،۲۵۹)	(۱۱۲،۱۲۴،۱۳۷)
	کالای امدادی ۲ (۲۲۵،۲۳۷،۲۴۷)	(۱۳۱،۱۳۷،۱۴۶)	(۹۲،۹۸،۱۰۲)
دوره ۳	کالای امدادی ۱ (۳۷۶،۳۹۳،۳۹۸)	(۲۳۷،۲۴۵،۲۵۴)	(۱۴۱،۱۴۹،۱۶۰)
	کالای امدادی ۲ (۲۷۸،۲۸۵،۲۹۰)	(۱۵۳،۱۶۱،۱۶۸)	(۱۰۱،۱۰۸،۱۱۸)

همان طور که مشاهده شد سعی شده است مراکز توزیع موقت کالاهای مورد نیاز خود را از نزدیک ترین مرکز تامین دریافت نمایند که همین امر باعث کاهش هزینه های سیستم و سرعت تامین کالا می شود و به نوعی صحت و اعتبار مدل را نشان می دهد. در جدول (۸) برای هر وسیله ی نقلیه، دنباله ی مربوط به مسیر طی شده به این شکل است که عدد ابتدای لیست، نشان دهنده ی انبار مرکزی موقتی است که وسیله ی نقلیه از آن شروع به حرکت می کند و عدد انتهایی لیست نیز نشان دهنده ی انبار مرکزی موقتی می باشد که وسیله ی نقلیه به آن برگشت می کند. همان طور که در جدول نشان داده شده است، یک وسیله ی نقلیه می تواند در یک سفر از یک دوره از انبار مرکزی موقت شروع به حرکت کند و دنباله ای از مناطق آسیب دیده را طی و پس از پوشش درصدی از تقاضای

انبارهای منطقه‌ای در همان دوره به انبار مرکزی موقت برگشت کند و در صورت نیاز و داشتن زمان لازم، سفر دیگری را انجام دهد. به عنوان مثال برای دوره‌ی اول وسیله‌ی نقلیه ۱ در سفر اول خود از مرکز توزیع موقت واقع در بیرجند شروع به حرکت می‌کند و در طول مسیر به ترتیب شهرهای بیرجند، سربیشه و نهبندان را طی و در نهایت به مرکز توزیع موقت اولیه برگشت کند؛ اما وسیله‌ی نقلیه ۲ مستقر در مرکز توزیع موقت بیرجند دو سفر انجام می‌دهد، در سفر اول از بیرجند شروع کرده، به شهر اسدیه می‌رود و سپس به مرکز توزیع اولیه برمی‌گردد و در ادامه در سفر دوم خود از بیرجند به اسدیه رفته، از آنجا به زیرکوه می‌رود و در نهایت به بیرجند برمی‌گردد. با توجه به فاصله‌ی زمانی بین مناطق مختلف مشاهده می‌شود که مدل سعی می‌کند مسیریابی وسایل نقلیه را طوری انجام دهد که در کم‌ترین زمان ممکن مناطق آسیب‌دیده کالای مورد نظر خود را دریافت کنند که این موضوع نیز صحت و درستی مدل طراحی شده را به خوبی نشان می‌دهد. در جدول (۸) هم‌چنین میزان کالایی را که وسیله‌ی نقلیه در هر سفر از یک دوره باید به همراه داشته باشد تا بتواند میزان درصد تعیین شده از تقاضای مناطق آسیب‌دیده را برآورده سازد، نشان داده شده است. برای تعیین میزان کالایی که در هر منطقه باید تحویل گردد می‌توان از جدول (۹) استفاده کرد.

جدول ۲. میزان کالاهای جابه‌جا شده از مراکز تامین کالا به مراکز توزیع موقت (۱۰۰٪)

فردوس	قاین	بیرجند		
	۲۱۰	۱۴۲	کرمان	دوره ۱
		۱۹۸	زاهدان	
			مشهد	
		۹۴	کرمان	
		۱۲۰	زاهدان	
			مشهد	
	۲۶۵	۱۲۴	کرمان	دوره ۲
		۲۵۱	زاهدان	
			مشهد	
		۹۷	کرمان	
		۱۳۸	زاهدان	
			مشهد	
	۳۸۹	۱۵۰	کرمان	دوره ۳
		۲۴۵	زاهدان	
			مشهد	
		۱۰۹	کرمان	
		۱۶۱	زاهدان	
			مشهد	
	۲۸۴			

به عنوان مثال برای تعیین میزان کالای نوع ۱ که باید در دوره‌ی اول به منطقه‌ی سریش‌ه تحویل گردد برابر $57/9\%$ از میزان تقاضای آن منطقه می‌باشد که تقریباً برابر 1042 واحد کالا است. هم‌چنین میزان کالای نوع ۲ که باید در دوره‌ی اول به سریش‌ه تحویل گردد $55/6\%$ از تقاضای آن می‌باشد که تقریباً برابر 1112 واحد کالا است. برای به‌دست آوردن سایر مقادیر نیز به همین صورت عمل می‌شود. با توجه به اینکه موجودی مراکز تامین از کل تقاضاهای مناطق آسیب‌دیده کم‌تر است بنابراین همه‌ی تقاضاها برآورده نمی‌شود، بلکه بر اساس اصل توزیع عادلانه‌ی کالاها سعی می‌شود مناطق آسیب‌دیده به صورت متوازن کالا دریافت کنند.

جدول (۹) نشان می‌دهد که هر یک از مناطق آسیب‌دیده چه درصدی از تقاضای خود را در دوره‌ی مربوطه دریافت می‌کند. مثلاً در دوره‌ی اول منطقه‌ی آسیب‌دیده (یک) $58/2\%$ ، منطقه‌ی آسیب‌دیده (دو) $57/9\%$ ، منطقه‌ی آسیب‌دیده (سه) $57/8\%$ ، منطقه‌ی آسیب‌دیده (چهار) $59/3\%$ ، منطقه‌ی آسیب‌دیده (پنج) $57/9\%$ ، منطقه‌ی آسیب‌دیده (شش) 60% ، منطقه‌ی آسیب‌دیده (هفت) $57/8\%$ ، منطقه‌ی آسیب‌دیده (هشت) $57/7\%$ و منطقه‌ی آسیب‌دیده (نه) 60% از میزان تقاضای کالای نوع اول را دریافت می‌کنند. همان‌طور که در جدول (۹) مشاهده می‌شود در هر دوره سعی بر این است که مناطق آسیب‌دیده به صورت متوازن و بر اساس شرط عدالت در توزیع، کالاهای مختلف را دریافت کنند. بررسی اعداد فوق نشان می‌دهد که مدل سعی کرده است بر اساس تابع هدف سوم خود، کالای امدادی را تقریباً به صورت منصفانه و عادلانه و به نسبت مساوی بین مناطق آسیب‌دیده توزیع کند که همین امر به درستی بیانگر صحت مدل طراحی شده می‌باشد.

۵ نتیجه‌گیری و تحقیقات آتی

فعالیت‌های لجستیکی در مدیریت زنجیره‌ی امداد یکی از اقدامات مهم و اساسی در فاز پاسخ مدیریت زنجیره‌ی امداد می‌باشد و برنامه‌ریزی مناسب در این حوزه می‌تواند موجب افزایش کارایی در مواجهه با بلایا گردد. در این تحقیق یک مدل برنامه‌ریزی چند هدفه برای مکانیابی انبارهای مرکزی موقت و مسیریابی وسایل نقلیه در لجستیک امداد بلایا توسعه داده شده است که در آن حالت چند انبار مرکزی و چند نوع کالا و چند دوره‌ای بودن مساله مورد توجه قرار گرفت. در این مدل سه هدف اساسی شامل حداقل کردن هزینه، حداقل کردن مجموع زمان‌های رسیدن به مناطق آسیب‌دیده و حداکثر کردن حداقل نسبت تقاضاهای برآورده شده برای رعایت انصاف در توزیع کالاهای امدادی در طول افق برنامه‌ریزی وجود دارد. در نهایت پس از حل مدل، مسیر بهینه به همراه درصد پوشش برای رعایت انصاف در توزیع کالاها حاصل می‌شود. با بررسی نتایج حاصل از مدل طراحی شده مشاهده می‌شود که استقرار مراکز توزیع موقت فعال و نحوه‌ی تخصیص کالا و هم‌چنین مسیریابی وسایل نقلیه به صورتی انجام می‌شود که ضمن حداقل کردن هزینه‌های مربوط به مساله، هم‌زمان سرعت در توزیع و تحویل کالا و هم‌چنین عدالت در توزیع کالا برای مناطق آسیب‌دیده برای افزایش رضایت آسیب‌دیدگان نیز مورد توجه و نظر قرار گیرد. با توجه به ماهیت عدم قطعیت در شرایط بحران، مدل فرضیات اساسی عدم قطعیت در میزان تقاضا و میزان موجودی کالاها در انبارهای مرکزی را با در نظر گرفتن اطلاعات به صورت فازی مورد توجه قرار داده است. در ادامه مدل پیشنهادی به کمک روش معیار جامع و با در نظر گرفتن

ضرایب مناسب به یک مدل تک هدفه تبدیل شده، سپس به کمک نرم افزار لینگو مدل تک هدفه به دست آمده حل گردیده است و یک مطالعه موردی برای استان خراسان جنوبی به عنوان یکی از استان‌های حادثه‌خیز کشور صورت گرفته است.

از آنجا که مدل طراحی شده توسعه‌ای از یک مساله‌ی مکانیابی، تخصیص و مسیریابی است؛ بنابراین یک مساله‌ی NP_Hard می‌باشد و در نتیجه حل آن برای مسائل با ابعاد بزرگ به کمک روش‌های دقیق بسیار زمان‌بر است؛ لذا یکی از مواردی که به عنوان تحقیقات آتی می‌توان در نظر گرفت، ارایه‌ی روش‌های ابتکاری و فراابتکاری جهت تسریع در حل مدل با ابعاد بزرگ می‌باشد. هم‌چنین اضافه نمودن جریمه در هنگام تاخیر و پاداش برای سرعت عمل بازگشت و نیز انعطاف‌پذیری در انبارهای مقصد، می‌تواند به عنوان حالت تعمیم‌یافته مدل فعلی مدنظر قرار گیرد.

جدول ۸. نتایج حاصل از اجرای مساله‌ی ارایه شده

دوره	انبار مرکزی موقت	وسیله نقلیه	سفر	مسیر طی شده	میزان کالای ۱ موجود در وسیله نقلیه (۱۰۰٪)	میزان کالای ۲ موجود در وسیله نقلیه (۱۰۰٪)
۱	۱	۱	۱	۱-۱-۵-۴-۱	۱۲۳	۸۸
		۲	۱	۱-۷-۱	۱۳۱	۵۶
		۲	۲	۱-۷-۳-۱	۸۶	۷۰
	۲	۱	۱	۲-۲-۶-۹-۸-۲	۵۷	۱۳۰
		۲	۱	۲-۲-۳-۲	۱۵۳	۴۰
۲	۱	۱	۱	۱-۷-۵-۴-۱	۱۵۱	۱۰۹
		۲	۱	۱-۱-۱	۱۱۳	۶۲
		۲	۲	۱-۱-۷-۳-۱	۱۱۱	۶۴
	۲	۱	۱	۲-۲-۳-۲	۸۰	۱۰۱
		۲	۱	۲-۲-۲	۱۱۲	۶۲
		۲	۲	۲-۶-۹-۸-۲	۷۳	۷۳
۳	۱	۱	۱	۱-۱-۱	۱۵۱	۹۳
		۲	۱	۱-۷-۵-۴-۱	۱۸۶	۳۸
		۳	۱	۱-۷-۳-۱	۵۸	۱۳۹
	۲	۱	۱	۲-۲-۲	۱۶۱	۱۰۶
		۲	۱	۲-۲-۶-۹-۸-۲	۶۹	۷۷
		۳	۱	۲-۳-۲	۱۵۹	۱۰۱

جدول ۹. درصد پوشش تقاضای انبارهای منطقه‌ای در دوره‌های مختلف

منطقه ۱ (بیرجند)	منطقه ۲ (قاین)	منطقه ۳ (زیرکوه)	منطقه ۴ (نهندان)	منطقه ۵ (سربیشه)	منطقه ۶ (سرایان)	منطقه ۷ (اسديه)	منطقه ۸ (بشرویه)	منطقه ۹ (فردوس)
کالای ۱	کالای ۲	کالای ۱	کالای ۲	کالای ۱	کالای ۲	کالای ۱	کالای ۲	کالای ۱
۵۸/۲	۵۳	۵۷/۸	۵۹/۳	۵۷/۹	۶۰	۵۷/۸	۵۷/۷	۶۰
۵۲/۴	۵۳	۵۷/۹	۵۳/۳	۵۵/۶	۵۳/۳	۵۳	۵۵/۶	۵۲/۴
۷۰/۶	۶۶	۷۰/۵	۷۳/۳	۷۵	۷۱	۷۰/۵	۷۳/۳	۷۰/۷
۶۶/۴	۶۶	۶۵/۳	۶۵/۷	۶۸/۸	۶۶/۷	۶۶	۶۶/۷	۶۵/۹
۸۱/۶	۷۷/۵	۸۱/۷	۸۴	۸۳/۳	۸۱/۵	۸۱/۸	۸۵/۷	۸۲/۹
۷۷/۶	۷۷/۵	۷۷/۸	۷۷/۸	۸۰	۷۸/۶	۷۷/۶	۸۰/۸	۷۸/۴

منابع

- [۱۸] برزین پور، ف.، صفاریان، م.، تیموری، ا.، (۱۳۹۳). الگوریتم فراابتکاری برای حل مدل برنامه‌ریزی چند هدفه مکانیابی و تخصیص سه سطحی در لجستیک امداد. مجله تحقیق در عملیات و کاربردهای آن، ۱۱(۲)، ۵۰-۲۷.
- Thomas, A. S., Kopczak, L. R., (2005). From logistics to supply chain management: the path forward in the humanitarian sector. <http://www.fritzinstitute.org/PDFs/WhitePaper/FromLogisticsto.pdf>.
 - Van Wassenhove, L. N., (2006). Humanitarian aid logistics: supply chain management in high gear. *Journal of the Operational Research Society*, 57, 475-489.
 - Van Wassenhove, L. N., Pedraza Martinez A. J., (2010). Using OR to adapt supply chain management best practices to humanitarian logistics. *International Transactions in operational Research*, 19, 307-322.
 - Knott, R., (1988). Vehicle Routing for Emergency Relief Management: a Knowledge - Based Approach. *Disaster*, 12, 285-293.
 - Oh, S., Haghani, A., (1996). Formulation and Solution of a Multi-Commodity, Multi-Modal Network Flow Model for Disaster Relief Operations. *Transport. Res.*, 30, 231-250.
 - Barbarosoglu, G., Ozdamar, L., Cevik, A., (200). An Interactive Approach for Hierarchical Analysis of Helicopter Logistics in Disaster Relief Operations. *European Journal of Operation Research*, 140, 118-133.
 - Barbarosoglu, G., Arda, Y., (2004). A Two-Stage Stochastic Programming Framework for Transportation Planning in Disaster Response. *Journal of Operational Research Society*, 55, 43-53.
 - Ozdamar, L., Ekinici, E., Kucukyazici, B., (2004). Emergency Logistics Planning in Natural Disasters. *Annals of Operations Research*, 129, 217-245.
 - Nolz, P.C., Semet, F., Doerner, K.F., (2011). Risk approaches for delivering disaster relief supplies, *OR Spectrum*, 33, 543-569.
 - Lin, Y. H., Batta, R., Rogerson, A. P. Blatt, A., Flanigan, M., (2011). A logistics model for emergency supply of critical items in the aftermath of a disaster, *Socio-Economic Planning Sciences*, 45, 132-145.
 - Berkoune, D., Renaud, J., Rekik, M., Ruiz, A., (2012). Transportation in Disaster Response Operations. *Socio-Economic Planning Sciences*, 46, 23-32.
 - Eshghi, K., Najafi, M., (2013). A Logistics Planning Model to Improve the Response Phase of Earthquake, *International Journal of Industrial Engineering & Production Management*, 23, 401-416.
 - Beltrami, E. J., Bodin, L. D., (1974). Networks and Vehicle Routing for Municipal Waste collection. *Networks*, 4(1), 65-94.
 - Christofides, N., Beasley, J. E., (1984). The Period Routing Problem. *Networks*, 14(2), 237 - 256.
 - Rath, S., Gutjahr, W. J., (2011). A math-heuristic for the warehouse location-routing problem in disaster relief. *Computers & Operations Research* IN Press.
 - Ngueveu, S. U., Prins, C., Calvo, R. W., (2010). An effective memetic algorithm for the cumulative capacitated vehicle routing problem. *Computers & Operations Research*, 37, 1877-1885.
 - Ke, L., Feng, Z. (2013). A two-phase metaheuristic for the cumulative capacitated vehicle routing problem. *Computers & Operations Research*, 40, 633-638.

- [19] Pishvae, M. S., Torabi, S. A., (2010). A Possibilistic Programming Approach for Closed-Loop Supply Chain Network Design under Uncertainty. *Fuzzy Sets and Systems*, 161(20), 2668-2683.
- [20] Jabal-Ameli, M. S., Bozorgi-Amiri, A., Heydari, M., (2011). A Multi-Objective Possibilistic Programming Model for Relief Logistics Problem. *International Journal of Industrial Engineering & Production Management*, 22, 65-75.
- [21] Rao, S. S., (1996). *Engineering optimization: theory and practice*, 3rd ed. John Wiley & Sons, New Jers.